

Notranjec

Izhaja vsako soboto in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 v. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani Breg šte. 12.

GLASILO
POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Inserati se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri večkratni objavi primeren popust. Mala naznanila po 20 vin. od petit-vrstice.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Iz odseka za volilno reformo.

Tri splošno zanimiva vprašanja se sedaj obravnavajo na Dunaju v odseku za premembo državno-zborskega volilnega reda: Poljaki so sprožili predlog, da se naj povečajo pravice deželnih zborov na stroške pravic državnega zbora, nemški klerikalci so predlagali, da naj ima v bodoče sicer vsakdo glasovalno pravico, a izobraženejši ljudje in tisti, ki imajo skrbeti za več otrok, naj imajo dva glasova, nemški krščanski socialci pa so spravili v razgovor vprašanje o volilni dolžnosti.

Prvi predlog je že dolgo let glavna točka poljskega in češkega programa. Poljski in češki narod stremita za tem, da se kolikor mogoče oddaljita od Dunaja in da se dalekosežna kulturna vprašanja rešujejo v vsaki deželi zase. Stvarno ima predlog mnogo dobrih strani, saj so razmere po kronovinah tako različne, da zakonodaja po enem kopitu za vso državo ni priporočljiva. Glavna ovira pa je narodnostno vprašanje. Slovenci na Koroškem in Štajerskem bi bili potem še v večji meri izročeni milosti in nemilosti nemške večine koroškega oziroma štajerskega deželnega zbora. Nemci pa se boje čeških većin v češkem in moravskem deželnem zboru. Zato se to vprašanje brez dvoma ne reši sedaj, ampak se bo prej moralo zagotoviti, povsod pogoje za obstanek narodnostnih manjšin.

Predlog nemških klerikalcev, da naj imajo nekateri po dva glasova (pluralitetna volilna pravica), ni našel mnogo simpatij. Pred enim letom bi ga bili morda splošno pozdravili, a zdaj je ideja enakost volilnih pravic že zmagala.

Najresnejši je tretji predlog, da se uvedi volilna dolžnost. Pod kaznijo bo vsak volilec, ki se ne bo mogel tehtno opravičiti, prisiljen, da gre na volišče oddat svojo glasovnico — bodisi da prinese prazno. Vsakdo bi tedaj bil prisiljen zavzeti kako stališče in imeti „mnenje“. Seveda prepričanje se ne da usiliti,

a brez dvoma bi politična izobrazba in zavednost vzrastla, če bi moral vsak volilec na volišče. Tudi politična značajnost bi napredovala. Predlog ima doslej nadpolovično večino v odseku. Pobijajo ga tiste stranke, ki žive od večne nezadovoljnosti, kajti nezadovoljneža prej priagituješ na volišče kot onega, ki ničesar ne zahteva. Najbolj se volilni dolžnosti protivi socialna demokracija, kajti njena politična šola in izvrstnost njene organizacije ne bi izdale več toliko kot zdaj, ko njihova razredna zavednost pripelje do zadnjega vse somišljenike na volišče, drugih strank pristaši pa ostajajo doma. Najbrže se bo to vprašanje tako rešilo, da se prepušča deželnim zborom, da uvedejo volilno dolžnost.

Vsa tri tukaj navedena vprašanja pa ob enem zavirajo uvedbo splošne, jednake volilne pravice, ker se ž njimi trati čas. Sedaj bi bil za slovenske poslance še vedno čas, da koroškim Slovencem kaj pribore. A klerikalci ne ganejo s prstom, pač pa je njihov poslanec dr. Žitnik na zadnjem shodu v Rovtahn prav neslano napadel obmejne Slovence.

Politične vesti.

Otvoritev nove železniške proge Jesenice-Celovec in Področica-Beljak se je na slovesen način izvršila 30. septembra. Nemci so iz vseh krajev nagnali svojih ljudi, da s frankfurtarskimi zastavami v slovenskih krajih izzivajo in tako pri tujcih izkažejo, da so ti kraji njihova posest. Pa tudi Slovenci so se krepko oglašali.

Južna železnica ima toliko nedostatkov in svoje uslužbence tako grdo izrablja in pri tem skrajno slabo plačuje, da se jo more po pravici zvati kot eno najbolj zaostalih železnic. Žel. minister Deršata jo je zadnjič v drž. zboru, ko je odgovarjal zaradi nesreče v Judenburgu, prav ostro pogrjal.

Nova stranka na Štajerskem je imela ustanovno zborovanje dne 30. septembra v Celju. Udeležba je bila povoljna. Ime nove stranke bo: „narodna stranka za Štajersko.“ Izdajala bo tudi svoje glasilo. Če se v stranko ne urinejo nezanesljivi elementi in bo znala ohraniti v sebi primerno brezobzirnost in trajen smisel za pozitivno delo, bo stranka gotovo vspevala v veliko korist štajerskemu Slovenstvu. Veliko je odvisno od kakovosti glasila.

Slovanska zveza t. j. Šušteršičev klub poslancev na Dunaju je izjavila, da zaupa — Šušteršiču in Ploju v vprašanju volilne reforme. Stem sebi izrečenim „zaupanjem“ misli Šušteršič popraviti vse resnične očitke, ki so mu jih zalučali v obraz tisoči koroških, štajerskih in primorskih Slovencev, ki so ga proglasili za izdajalca.

Volilna reforma. Odsek za volilno reformo je s 26 proti 20 glasovom odklonil predlog nemškega klerikalca Tollingerja, da se naj nekaterim dovolita po 2 glasova. Posebni za vprašanje o volilni dolžnosti izvoljeni odsek je s 16 proti 2 glasovom vzprejel predlog, da deželni zbori lahko uvedejo volilno dolžnost.

Srbija. Pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo se bodejo, kakor vse kaže razbila. Avstro-Ogrska ne popusti in Srbija se nikakor ne more odreči svoji državni samostojnosti in neodvisnosti močnejši sosedinji na ljubo. Srbija je že naročila svoje topove na Fran-

coskem, sklenila je nadalje posojilo od 150 milijonov frankov pri francoskih in nemških bankah, pogodbo o dobavanju soli in petroleja je sklenila z Rumunijo in Rusijo ter stem dokazala, da je pripravljena na carinsko vojno z Avstrijo. Z ozirom na razpoloženje inozemstva proti Srbiji zdi se, da bode Avstro-Ogrska to pot po zaslugi grofa Goluchowskega zopet oškodovana. Trpeli bodo pač srbski poljedelci, pa le malo časa, ker bodo dobili za svoje proizvode druge trge, naša industrija bo pa težje dobila nagrado za zgubljen srbski trg.

Bolgarska. Koncem septembra je bil shod bolgarskih in srbskih srednješolskih profesorjev v Sofiji. Udeležba je bila mnogobrojna. Sprejeta je bila soglasno in navdušeno resolucija, da naj se vpelje na srbskih srednjih šolah bolgarščina, na bolgarskih srbsščina kot obvezni predmet. Prihodnji kongres bode za tri leta in povabijo se nanj tudi hrvatski in slovenski srednješolski profesorji. Zborovalcem so došli brzoglavni pozdravi iz Zagreba, Novega Sada, Cetinja in Ljubljane. Po zborovanju so si profesorji ogledali jugoslovansko umetniško razstavo in znamenitosti v Sofiji.

Domače vesti.

Domobranske orožne vaje 1. 1907. Z ozirom na razpis domobranskega ministrstva št. 943/II z dne 30. avgusta 1906 ima v letu 1907 sledeče moštvo svoje

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.
(Dalje.)

Gubec je stal zamišljen. Zaglobil se je v težke misli, v prsih pa mu je besnelo.

„Da“, nadaljuje mladenič plaho, „tudi meni je tesno, čeravno nisem kmet, ampak sem svoboden. Prosim vas, ujec, odpremite že enkrat moje svate po Jano, ki jo ljubim.“

Gubec pa odgovarja mladeniču, da se z osemnajstim letom še ni dobro ženiti. In Jana jih ima šele petnajst. A za mladeniča se potegne stara Gubčevka, ki je ta čas prišla pred hišo, češ, tudi njo je pripeljal stari Gubec na ta dom v enaki starosti.

Mladi Mogaić nato pripoveduje, kako ga hoče vtakniti Tahi med konjike in spraviti tako iz doma in kako se edino, če se oženi, reši vojaštva. Slednjič pritegne tudi Gubec, ki je osirotelemu Juriju nadomeščal očeta, in pravi: „Dobro, mati, bodi po vašem, če je že res taka sila. Vem, da po zakonu Tahi ne sme vzeti Jurija v vojake, a kaj je danes zakon? Bič, sablja in vešala! Idem pred starega Tahija. A raje bi izgubil najlepšo kravo, kot da grem na to pot. Ne bom se mu klanjal, ne ga prosil, ampak povem mu, kaj je pravo. Jutri tedaj ugriznem v to kislo jabolko. Ti,

Jurij, povej domačim, kaj smo sklenili in greš lahko jutri v Brdovec k staremu Jurki in tvoji Jani pa jima rečeš, naj bodo pripravljeni.“

„Hvala, hvala vam, dragi ujec“, skoči na noge mladenič. „Zdaj je žalosti konec. Juhej, Jana, Janica, moja duša. Ako bog da, na leto že bereva grozdje skupaj.“

Komaj je veseli ženin odšel, prijaha na vrancu krepak, črnook mlad mož na dvorišče Matije Gubca in ga prijazno pozdravi.

„Čudiš se, Gubec, kaj ne, da prihaja Stjepan Gregorijanec k tebi. Imam dve, tri besede s tabo govoriti. Ali smo tu sami?“

„Razun moje majke ni nikogar blizu“, odvrne Gubec in sede poleg Stjepka na klop pod orehom.

„Ne bi rad, da me tukaj opazijo Tahovi ljudje.“

„Kaj zapove vaša milost“, vpraša Gubec.

„Prišel sem vprašat, kako vam je drag novi gospodar.“

„Mislite menda Taha“, odvrne Gubec, „že nas je ranil z bičem do krvi.“

„In vi mu boste poslušni še dalje?“

„Komu naj bomo poslušni, kdo nam je po pravu gospodar? Kako naj vemo mi kmetje za postave. Da vidimo, kaj poreče sodnija.“

„Ne prenašli se, Mate“, spregovori nestrpno mladi Gregorijanec. „ti si pameten človek. Kaj nam bo sodnija, če je krivična.“

orožne vaje: 1. Moštvo, ki je dve leti aktivno služilo iz nabornega letnika 1904. pride na prvo; iz leta 1902. na drugo; iz leta 1900. na tretjo; iz l. 1898. na četrto; in končno iz leta 1896. na peto orožno vajo. 2. Moštvo, ki je služilo tri leta aktivno, ima iz nabornega letnika 1903. prvo, 1901. drugo, 1899. tretjo in 1897. četrto orožno vajo. 3. Nadomestni rezervisti iz nabornega letnika 1906. pridejo na prvo, 1903. na drugo in 1900. na tretjo orožno vajo. Dalje vse ono moštvo, ki ima kako orožno vajo dopolniti. Pozivni dnevi za moštvo, ki ima prihodnje leto orožno vajo, so: 15. marec, 15. april, 15. maj, 15. junij in 15. julij. Poziv na končne orožne vaje bode sredi meseca avgusta. Vsak, ki ima drugo leto orožno vajo, lahko pove in si izbere kdaj najložje pride na vajo. Z ozirom na to olajšavo ni v prihodnje vlagati prošenj za oprostitev od orožne vaje. Ono moštvo, ki bi se sploh ne, ali pa prepozno oglasilo za kako orožno vajo, se pozove na končno, to je manevrsko vajo. Zadnji rok za priglašanje, kdaj je komu ljuba orožna vaja, je 1. februar.

Iz Zagorja. Piše se nam*): Glede dopisa v „Notranjcu“ št. 38, prijazen odgovor: Kdor želi boljši red imeti pri faralih, naj se dogovori s tistimi gospodarji,

*) Opomba uredništva: Ta dopis smo drage volje priobčili, da se čuje tudi drugi zvon, čeprav je zadeva malenkostna in komaj prepira vredna.

„Pa vi, gospoda, učinite, da bo pravično.“

„To tudi hočemo. Ti si tukaj doma in veš, da je Stubica imetje moje tašče. Veš tudi, da ga je Tahi ugrabil po razbojniško.“

„Vem, prišel je po noči, ker se je dneva bal.“

„Ali vas je moja tašča mučila, ali smo vas mi, njeni zetje, tlačili?“

„Niste.“

„Evo glej, a kaj sedaj? Reci sam. Tahi vas guli in dere, krade vam blago, zemljo, in zdaj bo pogнал vaše sinove nad Turčina. Že sem slišal o tem. Je-li vam to prav?“

„Ne“, odvrne mirno Gubec, „pa kaj hočemo?“

„Zahtevajte pravico.“

„A kdo nam jo da, povejte vse to banu, sodnji.“

„To smo storili, a ne pomaga.“

„Kakšen ban je to, da se ne briga za pravico? Če vi gospoda ne morete, kaj naj storimo mi?“

„Lahko. Vas je mnogo. Imate pesti, kose, puške. Udrite!“

„A vi se med tem pomirite s Tahom in nas obesite.“

„Zaklinjam se ti pri živem bogu, ne bomo. Ne prihajam semkaj zase, ampak za taščo. Tako misli i podban, moj oče.“

„A kako to, da ban tako reče, podban pa drugače? Kdo ima prav?“

oziroma s trgovci in gostilničarji, pred katerih poslopji so farali postavljeni. Leti so vsi toliko imoviti, da vsak izmed njih prav lahko nekaj malega daruje v ta namen, da se iz tega daru pokrijejo stroški za petrolej, ki bi se ga porabilo za razsvetljavo. Sedanjemu gospodarskemu odseku ni mogoče, da bi preskrboval pri faralih potrebni red. Ali morate izvoliti nov gospodarski odsek, ali pa sprejeti zgorajšnji nasvet. Tako torej, kakor sem rekel: trgovci in gostilničarji naj nekaj darujejo za petrolej, prižigal pa jih bo tisti gospod, ki v „Notranjcu“ uljudno prosi za red v nekem dopisu, pod katerim sledi podpis „Vaščani“. Zagorec.

Iz Zagorja. V nedeljo je priredila tukajšna podružnica c. kr. kmetijske družbe predavanje. Predaval je g. A. Domicelj ml.: Zboljšavanje travnikov z uporabo umetnih gnojil. Poslušalcev se je nabralo precejšnje število in posledica je ta, da so naročili gospodarji poldrugi vagon umetnih gnojil. Zanimanje za gnojila je veliko, naročnikov je dosti, seveda: vsak hoče še poskušati. Ko pa bodo videli lepe vspehe, se jih poprimejo gotovo kakor gnojila zaslužijo. — Grga Kljun, ki mu je zlomilo v Ameriki nogo in — kakor je bilo čitati — tudi hrbet, preživlja družino, broječo šest ljudij, z delom svojih rok; ako bi mu zlomilo hrbet, bi bil to hud udarec za družino. — Vrnili iz Amerike so Jakoba Česnika iz Zagorja. Bil je že v New Jorku, a ga niso pustili naprej

„Ban je Tahov zet.“

„Istina, prav ste govorili“, se nasmehne Gubec. „Tudi gospoda greši. Poznajo le naša ledja, mnogokrat mi je že zakipela kri, saj seljaki nismo nema živina. A zakaj ste prišli ravno k meni, k Matiji Gubcu?“

Gregorijanec nato nagovori Gubca, da se naj kmetje upro. On je njih vodja. Kar on poreče, to se zgodi.

Gubec pa mu mirno odgovori: Samo kedar je naše pomoči treba, kedar treba krvi in denarja od Hrvata-kmeta, takrat smo dobri, če ne pa je kmet in smet. Prišli ste prosit velikaš pomoči proti velikašu — za vaše pravo. Tudi jaz mrzim Taha“, nadaljuje Gubec zamolklo in oko mu zablisne, „sovražim ga, ker misli, da je bog, mi pa, da smo psi. Če za vašo pravdo prelivamo kri, kakšno pravo dobimo za to mi?“

„Evo ti moje besede“, odvrne Štefan, ogledujoč z nekim spoštovanjem seljaka, ki je ponosno dvignil glavo, „ko pride tašča na Susjed, si sloboden.“

„Hvala“, se nasmehne kmet, „mislite, da iščem plačila zase? Varate se, a boli me, če sirota ob kraju plaka in vzdih.“

„Čuj, Gubec, zaklinjam se ti, ko se vrnemo, vas hočemo čuvati.“

„Vi se zaklinjate?“ vpraša kmet plemiča ostro.

„Pri živem bogu in odrešenju“, odvrne mladenič.

(Dalje prih.)

zaradi neke očesne bolezni; baje mu je padla med potjo na ladji neka dlaka v oči, vsled česar se mu je oko vnelo. Sicer pa pišejo „Amerikanci“ zelo pohvalno domov, češ, da imajo lepe zaslužke, kar seveda še te, kar jih je doma, kar „oblaznijo“, tako da vedno romajo iz vasi najboljši delavci. Res da pride izvanredno dosti denarja iz Amerike, toda kaj pomaga to, ko se pa posestva tukaj tako zanemarjajo, da človeka srce boli.

Uboj? Kakor se sliši, ubil je neki mož v Ostrožnem brdu svojo ženo! Kaj je resnice na govorici, še ni znano.

Iz Matenjevasi. Ker se ne bode posebnih vabil razpošiljalo opozarjamo na nedeljsko veselico pevskega društva „Javornik“ v Matenjivasi. Dobitki tombole so lepi in koristni predmeti.

V Postojni se snuje društvo za zavarovanje goveje, živine, kojega osnovni občni zbor bode v nedeljo, dne 7. oktobra t. l. ob pol 4. uri pop. v gostilni g. Andreja Burgerja, h kateremu se vsi živinorejci najuljudneje vabijo.

Iz Juršič pri Knežaku. Pri zadnjih volitvah v „gospodarski odsek“ je bil voljen mesto umrlega načelnika Franc Šajn.

Iz Knežaka. Kaznjence iz znane knežaške afere je cesar pomilostil, a le one, ki preje še niso bili kaznovani; pomiloščeni so v toliko, da bodo sedeli le tedne mesto mesecev. Privoščimo jim to iz srca! — En teden je bil v Ameriki sin tukajšnjega gospodarja Anderjosa, potem se je vrnil zopet domov; spremil je namreč svojega brata nazaj domov, ki je v Ameriki znorel.

Iz Vremske doline. Naša dolina, ki je dežela sadja, od katerega se naše prebivalstvo skoraj preživlja, je letos občutno zadeta. Letina v sadju je tako slaba, da ga ni skoraj enega sadu na drevesih po celi dolini; vrhu tega je konstatirana še trtna uš! Ako bi bilo normalno leto, imeli bi krasno sadje za jesensko sadno razstavo v Ljubljani, a žalibog se je letos ne moremo udeležiti!

Prosveta.

Zbornik civilnopravnih zakonov za dežele, zastopane v državnem zboru, izide do konca oktobra t. l. Ta zbornik, ki ga je s pomočjo domačih pravnikov uredil dr. E. Volčič, obsega poleg sodnega pravilnika in civilnopravnega reda z uvodnima zakonoma, tudi vsa druga določila, ki se stikajo s to stvarino. Knjiga, ki je dosedaj edina te vrste v slovenskem jeziku, bo res odpomogla živi potrebi v našem gospodarskem življenju. Med drugim obilnim gradivom se v nji razpravlja tudi o pristojnih oblastvih za ceste, davščine, domovinstvo, drvarščino, Kras in njegovo pogoždovanje, gasilstvo, lovstvo in škodo po njem, obveznosti občin in proti občinam, poljsko okvaro, pošto, privilegije in patente, mezдне (službene) pogodbe, razlastitve, ribštvo, šolstvo, vinstvo, uradništvo, ustanove, vodo-pravne stvari, vojaštvo, zdravstvo in zavarovanje, zem-

ljiščna bremena, razdelbo in zložitev, železništvo in živinorejo. Ta knjiga bo imela okrog 900 strani, najfinejši papir in razločen tisk ter bo stala za predplačnike nevezana 5 K 50 h, v platno vezana 6 K 50 h; poština stane 50 h. — Isti čas izide v posebni knjižici: Odvetniška tarifa, sodne pristojbine (kolki) in sodne jezikovne naredbe, torej pouk o vsakdanjih vprašanjih našega gospodarstva in naših jezikovnih pravic. Ta knjiga stane za predplačnike 1 K 40 h, s poštino 1 K 60 h; predplačniki obeh knjig plačajo le 50 h poštine. Predplačila sprejema le do 20. oktobra t. l. tiskarna J. Blasnika naslednikov v Ljubljani; kasneje se bodo naročale le po knjigarnah po znatno višji ceni. — Knjigi, ki sta poleg bogate vsebine in mojstrske uredbe pisani v lepi in pravilni slovenščini, najtopleje priporočamo!

Narodno gospodarstvo.

Poziv glede udeležbe pri sadnem semnju. Podpisana družba namerava redno jeseni prirejati v Ljubljani sadne semnje za namizno sadje, in sicer z namenom, da razprši predsodek, kakor da bi na Kranjskem ne imeli lepega namiznega sadja, da naše sadjarje polagoma privadi pravilnega obiranja, branjenja in zavižanja sadja ter da jih slednjič privede v neposredno zvezo z ljubljanskimi konsumenti, ki zlasti za dan sv. Miklavža in za božične praznike rabijo velike množine lepega sadja. Prireditel sadnih semnjev je seveda zavisna od povoljne sadne letine ter od udeležitve. Poročila o letošnji sadni letini so skrajno nepovoljna, zato je podpisana družba sklenila le tedaj pričeti z dragimi predpripravami za letošnji sadni semenj, ki se ima vršiti meseca novembra, če bo zagotovljena razmerno zadostna udeležba. Iz tega vzroka poziva podpisana družba vse kranjske sadjarje, ki se hočejo udeležiti sadnega semnja, da ji udeležbo prijavijo najkasneje do 10. oktobra t. l. Za sadni semenj se sprejme le lepo namizno sadje. Vsaka vrsta jabolk ali hrušek bo morala biti pravilno zavita in zase hranjena v lične košare, zaboje ali sodčke. Vsake vrste mora biti z zavojem vred najmanj 5 kg. Kmetijska družba bo skrbela za najboljše vnovčenje sadja, in sicer, če mogoče, potom dražbe ter bo priznala premije za najlepše sadje in za najpravilnejši in najličnejši zavoj. Zglasilci naj naznanijo do gori navedenega roka podpisani družbi približno število vrst jabolk in hrušek ter množino vsake vrste, ki jo nameravajo poslati na semenj. Od zadostnih zglasitev je sploh zavisna prireditel letošnjega sadnega semnja. C. kr. kmetijska družba kranjska. V Ljubljani, 24. septembra 1906.

Razstavo, premovanje in sejm simodolske govedi priredi zveza 12 zadrug za rejo simodolske govedi v spodnji inški dolini na Tirolskem v Rotholzu v četrtek 11. oktobra dopoldne ob devetih. Ta prireditel je izredno ugodna prilika za nakup plemene govedi simodolske pasme, zlasti junic in krav, po raz-

merno nizki ceni, ker tamošnji živinorejci morajo jeseni prodati, kar so čez poletje preveč pridelali in niso v stanu prezimiti. Letos je pa bila vrhu tega na Tirolskem izredno slaba letinja za krmo, zato se bo več kakor običajno odprodalo, kar bo na ceno znatno pritiskalo. Nujno opozarjamo naše slovenske gospodarje v pokrajinah, koder redijo simodolsko goved, na ugodno priliko kupiti ceno lepe plemenske živali. Rotholz je oddaljen od postaje Jennbach na progi Inomost-Monakovo 20 minut pešpota. Peljati se je iz Ljubljane po državni železnici v sredo 10. oktobra ob pol 12. uri dopoldne ter se pride ob treh ponoči v Inomost, koder se lahko čaka do zjutraj, ali pa se pelje naravnost v Jennbach, kamor se dojde čez pol ure. Kdor hoče dojeti prejšnji dan v Rotholz, ta naj se pelje iz Ljubljane 9. oktobra ob 10. uri 23 minut zvečer ter pride ob pol 12. uri dopoldne v Inomost in ob dveh popoldne v Jennbach. V Rotholzu bo navzoč zastopnik c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki bo nakupoval plemene bika, zato bo lahko šel na roko našim gospodarjem, ki pridejo kupovat tjakaj plemeno živino.

Kdaj ima prašič ikre. Če ima prašič še malo iker, se to težko spozna, pač pa če jih je mnogo. Bolezen se kaže s temi znaki: hripavo kruljenje, težko dihanje in bleda koža okoli oči in v rilcu. Prašič nima veselja do gibanja in tekanja ter nerad je. Če je bolezen zelo napredovala, se kažejo ikre tudi pod gornjo kožo na jeziku. Take prašiče je najbolje takoj zaklati, ker ne odebele. Čim dalje imamo žival v hlevu, tem bolj se meso napolni z ikrami ter postaja tako vsak dan manj vredno. Ta bolezen je neozdravljiva.

Hrvatsko-slavonska deželna gospodarska razstava v Zagrebu.

Te dni se je zaključila prva hrvatska velika razstava, ki je bila nepričakovano obširna, lepa in za vsakega kmetovalca zanimiva in poučna. Obširni veliko orolov obsežni prostor poleg mestnega sejmišča služil je gospodarski razstavi. Poleg mestne ljudske šole in jahalnice, ki sta se tudi pritegnili in porabili za razstavo, je napravljeno bilo veliko število poslopij za razstavljeno živino, sadje in gospodarsko orodje in izvanredno veliko število krasnih paviljonov, katere so postavile razne tvrdke in graščine. Takoj pri vhodu posebno pa do godbenega paviljona napravila je spretna roka umetnega vrtnarja iz praznega prostora krasne res umetniško dovršene lepote nasade. Ko bi že drugega ne bilo videti, vredni so bili že sami ti nasadi vstopnine. Poleg lepote vrtnarstva, ki je bilo večinoma last kralj. vseučilišnega botaničnega vrta, zagrebškega nadškofa in mestnega vrtnarstva, opazovali smo tudi razstavljene sadne vrtove, drevesnice in raznovrstno sadno drevje. V tem oddelku se je osobito odlikovala deželna posest Božjakovina, ki je razstavila, oziroma ustvarila na razstavnem prostoru uzorni šolski

vrt. Težko si je predstaviti, kako je mogoče naravno visokodebelnato in oblikovno sadno drevje spraviti na razstavni prostor, ne da bi vsled tega kaj trpelo. Sadno drevje je namreč prav tako sveže in rastoče izgledalo, kakor, da bi na istem mestu stalo že iz početka svoje rasti. Raznovrstni hruškovi in jabolčni špalirji in piramidni pritlikovci so bili okrašeni z lepim sadjem. Tudi trte so bile obložene z grozdi. V tem oddelku so razstavili tudi še drevje iz svojih drevesnic kraljeva vinogradška šola v Iloku in Petrinji, gospodarsko učilišče v Križevcih, graščina Kutjevo itd.

Za sadno razstavo je bil odločen obširen paviljon. Razstavljalcev je bilo vseh skupaj 247. Krasno sadje mnogobrojnih vrst je bilo okusno razvrščeno in z imeni označeno. Seveda je veliko večino prostora zavzemalo krasno grozdje. Postal bi preobširen v svojem poročilu, ako bi hotel ocenjevati zanimivosti sadjarskega paviljona; dovolj naj bo, ako omenim, da bi noben slovenski pomolog ne smel zamuditi zagrebške razstave.

Izvanredno bogata je bila konjska razstava, kakoršna je poleg Ogrske le v Hrvatski mogoča. Razstavljenih je bilo 286 žrebcev plemenjakov in 160 kobil z žrebeti. Kraljevo hrvatsko-slavonska žrebčarna je razstavila 40 svojih žrebcev večinoma angleške, normenske, lipicanske in polukrvne arabske pasme. Tudi zasebniki so razstavili veliko krasnih čistokrvnih in polukrvnih žrebcev omenjenih pasmin. Z zadovoljstvom moram povdarjati, da se je konjske razstave udeležil v veliki večini priprosti kmet in ne le vlastelin (graščak) kakor smo to z obžalovanjem in z malo izjemo opazili na živinarski razstavi zagrebški drugod.

Med razstavljenimi težkimi žrebci hladne krvi, ki jih je dala dežela posameznim občinam in zasebnikom v privatno oskrbo za splošno spuščanje je bilo 38 krasnih živali ardensko-belgijske in deloma čiste belgijske pasme. Tudi precejšno število lepih kobil te pasme in križanih z belgijsko pasmo so razstavili kmetje iz krajev Koprivnica, Varaždin, Endbreg, Zlatar, Križevac, Virovitica itd.

Razstava goved je bila sicer za hrvaškega živinorejca poučna, a hrvaški kmet je bil na nji le pičlo zastopan. Večinoma so razstavili lepo goved le graščaki in dež. kmetijske šole. Razstavljena goved je bila razdeljena v štiri oddelke. V prvem oddelku razstavljena je bila pincgavska goved. Deželna posest Božjakovina sama je razstavila 34 bikov, krav in telic, kraljevo zemaljsko popravilišče v Glini 11 krav in telic, grof Erdödy 10 krav in telic ter enega bika. Vseh pincgavskih goved skupaj je bilo 170.

V drugem oddelku je bila razstavljena simendolska pasma, ki se je odlikovala po številu in kakovosti od vseh drugih skupin. Zanimiv je bil za opazovalca ta oddelek tudi zato, ker so tu razstavili svojo lepo goved v velikem številu priprosti kmetje iz daruvarskega okraja, osobito iz Hrastovca, Antunovca in Blagorodovca. Dotični kmetje so mi pravili, da goje izključno le dotične vasi že veliko let simendolsko

goved, s katero so v vsakem oziru jako zadovoljni, osobito, kar se tiče nje mlečnosti. Pripomniti moram, da prebivajo v onih vaseh potomci nekdanjih nemških naselbin, kar dokazujejo tudi njihovi nemški priimki, kakor n. pr. Muth, Haupt, Köhler, Pitner, Rapp itd. Z obžalovanjem moramo priznati, da so ti tuji nemški naseljenci imeli veliko več razuma za boljšo živinorejo in umno gospodarstvo, kakor domačin Hrvat. Največje število lepih simendolskih goved so razstavili: baron Ottenfels, grof I. Eltz, grof Norman Ehrenfelski, graščina stolnega kapiteljna zagrebskega, kraljeva deželna kaznilnica v Mitrovici, kmetijska šola v Križevcih, deželna posest Božjakovina itd. (Dalje prihodnjič).

Po svetu.

Taifun v Hongkongu. Taifun je silen veter, ki se pojavlja v podobi vrtincev vsako leto septembra in oktobra meseca na kitajskem morji. Ta vrtinec se v obliki lija, s širokim delom obrnjenega navzgor, vrti okoli navpične osi in gre v določeni smeri naprej s hitrostjo 50 kilometrov v eni uri, torej skoraj s hitrostjo brzovlaka; hitrost s katero se vrti okoli osi pa je še 3 do 4 krat večja. V tej hitrosti leži nevarnost vetra, ki uničuje vse, kar mu pride na pot; lomi drevesa in jih vzame s seboj, odkriva hiše in vlača strehe po zraku, ladje blizu obrežja vrže na breg, a one, ki jih zasači sredi morja vrti v divjih krogih in polomi na njih vse, kar se da zlomiti. Mornarji beže v notranje prostore ladije, kajti valovi, visoki kot stolp, preplavljajo krov. Ker pride taifun z veliko hitrostjo, vlada nevarnost le nekaj trenutkov. Največ škode napravi taifun v lukah in na obrežji. — Pred nekoliko dnevi se je pojavil v luki Hongkonga silno hud taifun. Prišel je tako nepričakovano hitro, da so med prvimi znaki njegovega pojava in njegovim prihodom pretekle le 3 minute. Le nekateri domači ribiči so slutili že zjutraj, da pride, a njih svarilo se ni upoštevalo. Jako močan taifun je divjal 11. novembra 1900, a njegova škoda je bila manjša kot ta sedajnega, kajti takrat so iz znamenj sklepali, kaj pride, in so rešili, kar je bilo le mogoče rešiti, a sedaj je zalotil ljudi popolnoma nepričakovano. Število onih, ki so izgubili življenje, se ceni na 1000. Večina teh žrtev so revni kitajski ribiči, ki so se podali s čolni na morje. Vrtinec je preobrnil čolne in ribiči so našli smrt v mrzlih valovih. Domači ob tem obrežji so izgubili polovico čolnov in ladij. A tudi večje ladje so se poškodovale; 12 jih je vrtinec potegnil na dno, 24 jih je razrušil ob morskem obrežji, 9 jih je veter odpeljal po morju in so menda izgubljene. Poškodovanih je tudi nekaj evropskih ladij. Guverner iz Honkonga potrjuje brzojavno, da je število mrtvecev jako veliko.

Sneg v Dalmaciji. Po gorah južne Dalmacije je v zadnjih dneh zapadel sneg.

General Stössl je izbrisan iz ruske armade.

Loterijske številke.

Trst, 29. septembra	43	35	44	90	73
Praga, 3. oktobra	8	63	81	15	17

Mala naznanila.

Vsaka vrstica v teh oznanilih stane 20 vin. Pri večkratni objavi se dovoli primeren popust. Denar je poslati naprej. Plača se lahko tudi s pismenimi znamkami.

Konjskega hlapca, v starosti 20—40 let, veččega tudi domačih del, sprejme takoj z mesečno plačo po dogovoru **Karol Kovač, mesar in gostilničar v Starem Trgu pri Rakeku.**

Landauer, še dobro ohranjen se ceno prodaja v **Postojni hišna štev. 110.**

Mlekarno z vso opravo dá s 1. novembrom v najem trgovec **Ivan Vidmar v Črnem vrhu nad Idrijo.**

Kašelj. Kogar kašelj nadleguje, naj rabi okusne in olajšujoče **Kaiserjeve prsne karamele.** 2470 notarsko poverjenih spričeval nam dokazuje, kako uspešno se jih rabi zoper kašelj, hripavost, katar in zaslinjenje. — Zavitek 20 in 40 vinarjev. — Edino pristne so one, ki imajo varstveno znamko »Drei Tannen«. Zalogo ima **J. Hus, lekarnar v Vipavi.**

Učenec in učenka se takoj sprejmeta v trgovino mešanega blaga **Frana Zadnek v Senožečah.**

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri **Jos. Deklevi v Postojni.**

Mlin in stiskalnico (prešo) za sadni mošt in malo rabljena, večje vrste prodaja **Leop. Meden, Igavas-Stari trg pri Rakeku.**

Apno se bode razprodajalo od 4. septembra naprej. Cena po dogovoru med posameznimi posestniki. **Gospodarski odsek na Razdrtem.**

Naznanilo.

Vljudno naznanjam slav. občinstvu, da bode
od 20. septembra 1906 do 20. maja 1907 kopališče
samo dvakrat na teden odprto, to je v sredo in
soboto celi dan.

Kabine bodo dobro zakurjene.

Se priporoča

Pavel Jurca.

Hotel Ribnik.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja 6 dni iz vrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24.000 ton
toraj še enkrat večji

"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:

Ljubljana **Kolodvorske-ulice št. 28**

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Svetovnoznana
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

MLIN

s štirimi tečaji, stopami in
vodno žago na hribski vodi

== prodaja ==

Karol Jelovšek na Vrhnikih.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

== **Karol Jelovšek** ==

opekarnar na Vrhnikih (Notranjsko).

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

● **zobozdravnik** ●

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zob.
Vsa zobotehnična dela

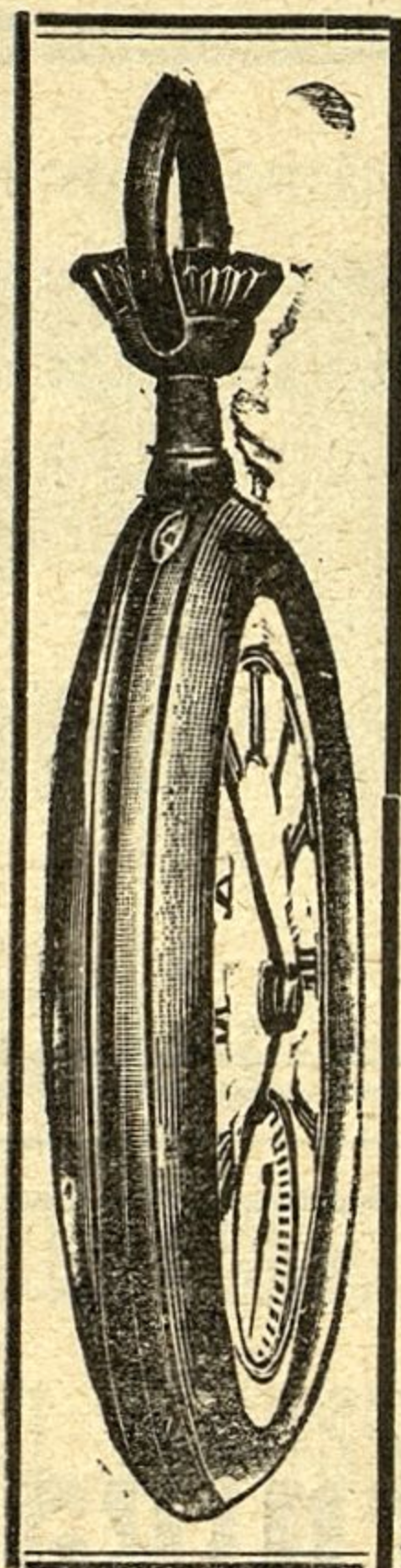

Amerik. zob.
v konces. ateljeju

O. SEYDL

izvršujejo.

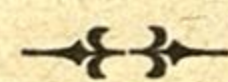
Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

Zahtevajte cenike zastoj _____
_____ in poštne prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

== **U r a r** ==

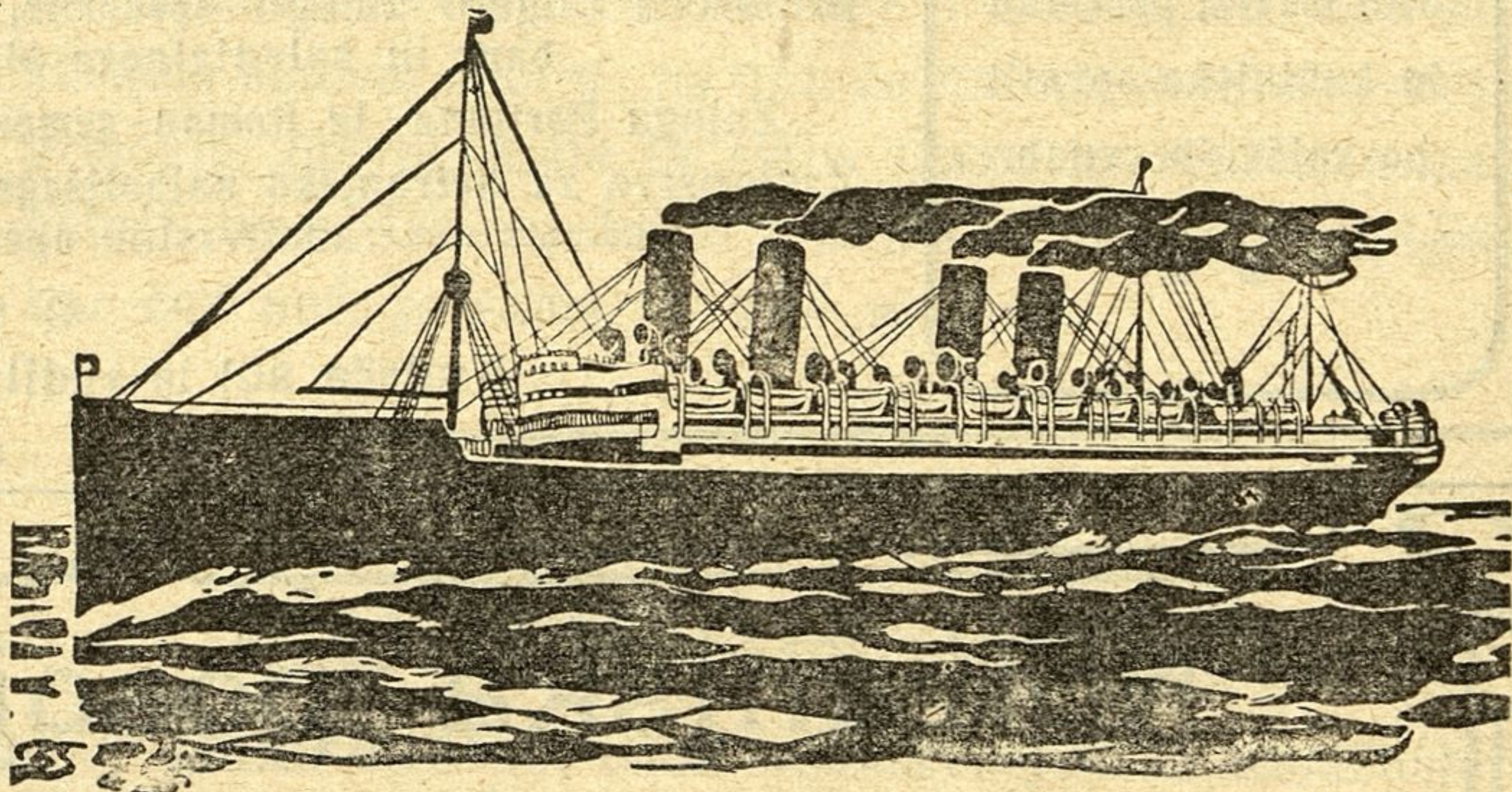
in trgovec zlatnine in srebernine,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je
s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNA v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“,
„Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike
gori navednega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse
proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU

KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

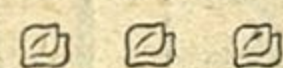
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto.
— Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in
brezplačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado,
Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon
in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno
čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale
dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo,
Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Nova prodajalna.

Opozarjam slavno občinstvo pri nakupovanju blaga za zimo na svojo **izredno veliko** in **dobro zalogo** za **ženske in moške obleke, ženskega in moškega perila, predpasnikov, spodnjih kril in dežnikov.** — Posebno pa opozarjam na **lepe in najmodernejše svilnate šale in rute** ter raznega **lišpa** za ženske obleke.

Velika zaloga špecerijskega blaga po najnižji ceni.

Za obilen obisk se priporoča

Ferdinand Špilar.

Ferdinand Špilar
Št. Peter na Krasu.

Dva

črevljarska pomočnika

sprejme takoj Fr. Ogrizek v Postojni s stanovanjem, plača po dogovoru ter z ugodnimi pogoji.

Učenec

15 let star, močan, poštenih staršev, se **sprejme** v trgovino z modnim, manufakturnim in špecerijskim blagom.

Ferdo Špilar, Št. Peter na Krasu.

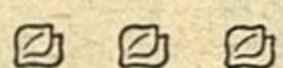
Velika trgovina in pekarija

ANTON DITRICH v Postojni

priporoča bogato zalogo špecerije, železa, porcelana, stekla, galanterije, barv in kolonialnega blaga na debelo in drobno.

Zaloga Portland- in Roman-cementa ter vseh potrebščin za stavbe.

Zastopstvo za Notranjsko najboljšega strešnega krila „Eternit“ in druge raznovrstne opeke za krite streh.

Rudeča sol in redilni prašek za živino.

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko opravo po znižanih cenah.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Notranjska posojilnica v Postojni

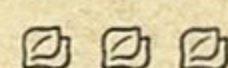
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/2% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“

v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12.

priporoča svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo

v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Zaloge na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).